ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas arhīva Nr. A42-02032-22/44
ECLI:LV:ADRJRTN:2022:1110.A420203222.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2022. gada 10. novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Solvita Pujāte,

piedaloties pieteicējas SIA /Nosaukums A/ pārstāvim /pers. A/, atbildētājas – Latvijas Republikas – pusē pieaicinātās iestādes – Lauku atbalsta dienesta – pārstāvēm /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta sakarā ar SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2022. gada 23. marta lēmuma Nr. 10.6.4-15/22/963-e atcelšanu daļā par piemēroto sankciju un labvēlīga administratīvā akta, ar kuru SIA /Nosaukums A/ tiktu piešķirts vienotais platības, bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos un zaļināšanas atbalsta maksājums par 2021. gada iesniegumā deklarēto platību, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja SIA /Nosaukums A/ 2021. gada 24. maijā iesniedza Lauku atbalsta dienestā (turpmāk – dienests) vienoto iesniegumu, ar ko platību maksājumiem pieteica lauksaimniecības zemi 23,74 ha apmērā, t.sk., 3,81 ha pieteica arī bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos (BDZU) atbalstam. Piesakoties vienotajam platības maksājumam, pieteicēja vienlaikus (automātiski) pieteicās arī zaļināšanas atbalsta maksājumam (ZAL).

Dienesta Austrumlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvalde (turpmāk – pārvalde) 2021. gada 31. augustā un 23. septembrī veica pārbaudi uz vietas pieteicējas 2021. gada iesniegumā deklarētajiem laukiem un fiksēja situāciju dabā, veicot lauku fotografēšanu.

Pārbaudē uz vietas pārvalde konstatēja, ka pieteicējas 2021. gada iesniegumā deklarētajos laukos no Nr. 1 līdz Nr. 6, Nr. 8 un Nr. 9 zāle ir nopļauta, taču nav savākta. Tāpēc saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 10. marta noteikumu Nr. 126 „Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem" (turpmāk – noteikumi Nr. 126) 66. punkta, 66.2. apakšpunkta un Ministru kabineta 2015. gada 7. aprīļa noteikumu Nr. 171 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.-2020. gada plānošanas periodā, kā arī pārejas laikā 2021. un 2022. gadā" (turpmāk – noteikumi Nr. 171) 26.1.3. apakšpunkta prasībām šo lauku atbalstam tiesīgās platības noteica 0 ha.

Ņemot vērā konstatēto, pārvalde 2022. gada 28. janvārī pieņēma lēmumu Nr. 01.22.006079 „Lēmums par 2021. gada platību maksājumiem Iesniegumam Nr. 012107102 (klienta Nr. 01209763, reģ. Nr./reģistrācijas numurs/)" (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru pieteicējai atbalstu nepiešķīra un noteica jaunas trīsgadīgās sankcijas VPM un BDUZ, attiecīgi 2272,86 *euro* un 509,55 *euro*.

Pieteicēja sākotnējo lēmumu apstrīdēja dienesta direktoram.

[2] Ar dienesta 2022. gada 23. marta lēmumu Nr. 10.6.4-15/22/963-e (turpmāk – lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Platību maksājumus ir tiesības saņemt, ja nopļautais zālājs ir novākts no lauka līdz 15. augustam un bioloģiski vērtīgais zālājs līdz 15. septembrim, kā to nosaka noteikumu Nr. 126 66. punkts. Atbalsta saņemšanas nosacījumi nav uzskatāmi par izpildītiem, ja platība ir tikai nopļauta.

Izvērtējot pārbaudē uz vietas konstatēto un tās laikā uzņemtās fotogrāfijas, nepārprotami secināms, ka 2021. gada iesniegumā deklarētajos laukos no Nr. 1 līdz Nr. 6, Nr. 8 un Nr. 9 nopļautā zāle nav novākta. Līdz ar to 2021. gadā šo lauku platībās netika ievērotas noteikumu Nr. 126 66. punktā noteiktās prasības.

[2.2] Iesniedzot 2021. gada iesniegumu, pieteicēja kā atbalsta pretendents apliecināja, ka ir iepazinusies ar atbalsta saņemšanas nosacījumiem un nodrošinās visu normatīvo aktu prasību izpildi maksājumiem pieteiktajā platībā, t.sk. prasību par zāles novākšanu normatīvajos aktos noteiktajā termiņā.

Konstatējot, ka daļu prasību nevarēs izpildīt, pieteicējai bija pienākums par to informēt pārvaldi. Šādu informāciju pārvalde no pieteicējas nav saņēmusi. Ja pieteicēja, konstatējot, ka nopļauto zāli nevarēs novākt, būtu informējusi pārvaldi par izveidojušos situāciju līdz paziņošanai par pārbaudi uz vietas, tad pieteicējas 2021. gada iesniegumā deklarētā platība netiktu uzskatīta par pārdeklarētu un soda sankcijas netiktu piemērotas.

[2.3] Atkāpe no normatīvo aktu prasību izpildes ir pieļaujama nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu dēļ. Tie noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulas (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu, piemēram, darba nespēja, zemes atsavināšana 2. panta 2. punktā. Pieteicēja nav sniegusi informāciju, kādi ārkārtas apstākļi tai liedza ievērot normatīvajos aktos ietverto prasību, un nav iesniegusi pierādījumus par ārkārtas apstākļiem. Līdz ar to dienests negūst apliecinājumu, ka saimniecībai ir pastāvējuši normatīvajos aktos noteiktie ārkārtas apstākļi.

[2.4] Atbilstoši iepriekš norādītajam pārvalde pamatoti pieteicējas 2021. gada iesniegumā deklarēto lauku no Nr. 1 līdz Nr. 6, Nr. 8 un Nr. 9 atbalstam tiesīgās platības noteica 0 ha.

[2.5] Saskaņā ar noteikumu Nr. 126 57.2. apakšpunktu VPM var saņemt, ja atbalstam pieteiktā atbalsttiesīgā lauksaimniecības zemes kopējā platība ir vismaz viens hektārs.

Ņemot vērā pārbaudes uz vietas rezultātus, pieteicējas 2021. gada iesniegumā atbalstam tiesīgā platība konstatēta 0,33 ha apmērā, līdz ar to arī lauka Nr. 7 atbalstam tiesīgo platību pārvalde pamatoti noteica 0 ha.

[2.6] Tā kā par pārdeklarētu ir atzīta visa 2021. gada iesniegumā deklarētā platība, tad atbilstoši Komisijas 2014. gada 11. marta deleģētā Regula (ES) Nr. 640/2014, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 attiecībā uz integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, maksājumu atteikšanas vai atsaukšanas nosacījumiem un administratīvajiem sodiem, kas piemērojami tiešo maksājumu, lauku attīstības atbalsta un savstarpējās atbilstības kontekstā (turpmāk – Regula Nr. 640/2014) 19.a panta 1. punktam pieteicējai par 2021. gadu nav tiesību saņemt VPM un par pārdeklarēto platību ir piemērojama sankcija 2272,86 *euro* (23,74 (pārdeklarētā platība, ha) × 96,58 (atbalsta likme, *euro*/ha) × 0,9913 (VPM lineārais samazinājums). Savukārt, ņemot vērā, ka BDUZ atbalstam pārdeklarācija ir lielāka par 50 % no atbalsttiesīgās platības, tad atbilstoši minētās regulas 19. panta 2. punktam pieteicējai nav tiesību saņemt BDUZ atbalstu par 2021. gadu un papildus ir piemērojama sankcija 509,55 *euro* (par 0. klases ražības zālāju 44,55 *euro* apmērā, t.i., 0,81 (pārdeklarētā platība, ha) × 55 (BDUZ atbalsta likme par 0. klases ražības zālāju, *euro*/ha; par 2. klases ražības zālāju 465 *euro* apmērā, t.i., 3 (pārdeklarētā platība, ha) × 155 (BDUZ atbalsta likme par 2. klases ražības zālāju vai putnu dzīvotni, *euro*/ha).

[2.7] Pieteicējai nav jāatmaksā piemērotās sankcijas, jo tās tiks ieturētas no turpmāk piešķirtajiem maksājumiem trīs kalendāro gadu laikā pēc konstatējuma kalendārā gada, t.i., līdz 2024. gada 31. decembrim, un ieturētā summa nepārsniegs sankciju apmērus. Ja piemērotās sankcijas dienests nevarēs pilnībā kompensēt norādītajā periodā, tad atlikušo summu dzēsīs.

[2.8] Saskaņā ar Regulas Nr. 640/2014 23. panta 2. punktu ZAL (maksājums par klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi) ir tiesības saņemt par VPM atbalsttiesīgo platību. Tā kā VPM tiesīgā platība 2021. gadā ir 0 ha, tad par 2021. gadu pieteicējai nav tiesības saņemt arī ZAL.

[3] Pieteicēja lēmumam nepiekrita un iesniedza pieteikumu tiesā par lēmuma atcelšanu daļā par piemēroto sankciju un labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts vienotais platības, bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos un zaļināšanas atbalsta maksājums par 2021. gada iesniegumā deklarēto platību, izdošanu. Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[3.1] Lai realizētu projektu būvtehnikas pakalpojumu jomā, izpildot dienesta noteikto papildu nosacījumu, 2014. gadā zemnieku saimniecība /Nosaukums A/ tika reorganizēta par SIA /Nosaukums A/, taču mainījās tikai uzņēmējdarbības forma nevis būtība.

[3.2] 2020. gada pavasarī Latvijā tika izsludināta pandēmija un saistībā ar to ieviesti daudzi ierobežojumi, kā arī vairākkārt tika izsludināta ārkārtējā situācija, kas izraisīja uzņēmējdarbības vides krasu pasliktināšanos un ienākumu samazināšanos. Tas negatīvi ietekmēja arī pieteicējas darbības rādītājus.

[3.3] Pieteicējas darbību kā nepārvarama vara ietekmēja tās īpašnieka un vienīgā darbinieka 2020. gada augustā gūtā acs trauma, kā rezultātā bija nepieciešama acs operācija un ilgstoši nebija iespējams strādāt saimniecībā. 2020. gada rudenī ļoti smagi saslima pieteicējas īpašnieka un vienīgā darbinieka tuvs ģimenes loceklis (slimības smagumu apliecina tas, ka tika noteikta 1. invalidātes grupa), kuram bija nepieciešama ikdienas aprūpe mājās. Tas turpinājās līdz 2021. gada jūlija vidum, tad bija jāorganizē bēres. Minēto nepārvaramas varas apstākļu dēļ lauku darbus pieteicējas saimniecībā bija iespējams sākt tikai 2021. gada jūlija beigās.

Neskatoties uz minētajiem apstākļiem, no septiņām agrovides prasībām pieteicēja izpildīja sešas, kas ir fiksēts dienesta 2021. gada 28. septembra vēstulē Nr. 01.21.015306.

[3.4] Dienests lēmumā apstiprina, ka atkāpe no normatīvo aktu prasības izpildes ir pieļaujama nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu dēļ. Taču tā vietā, lai pieprasītu no pieteicējas apliecinājumu, ka saimniecībai ir pastāvējuši normatīvajos aktos noteiktie ārkārtas apstākļi, pieņēma lēmumu, neievērojot procesuālā taisnīguma principu. Dienests ir ignorējis arī samērīguma principu. Ar lēmumu dienests būtiski pasliktina pieteicējas iespējas veikt saimniecisko darbību vai pat apdraud tās iespējamību, taču sabiedrība no tā negūst nekādu labumu, drīzāk sabiedrībai tas var būt zaudējums, ņemot vērā ārkārtas apstākļus un ārējos apdraudējumus.

[3.5] No daudzām prasībām nav izpildīta tikai viena prasība, proti, nopļautie zālāji nav novākti. Šo prasību nebija iespējams izpildīt ārkārtas apstākļu un nepārvaramas varas, t.sk. arī nelabvēlīgo meteoroloģisko apstākļu dēļ. Būtiski ir ņemt vērā arī to, ka ir sācies jaunais plānošanas periods, un minētā prasība, iespējams, tiks atcelta, dodot tiesības saimniecības īpašniekam pieņemt lēmumu par nopļauto zālāju novākšanu, ņemot vērā meteoroloģiskos apstākļus pēc zālāju nopļaušanas, tehniskās iespējas un ekonomisko lietderību un ievērojot nosacījumus par klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā dienests pieteikumu neatzina un lūdza to noraidīt, pamatojoties uz lēmumā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja sekojošo.

[4.1] Apstrīdēšanas iesniegumā pieteicēja norādīja, ka prasība nav izpildīta ārkārtēju apstākļu dēļ, nepaskaidrojot ne kādi apstākļi ir pastāvējuši, ne iesniedzot pierādošos dokumentus. Līdz pat pieteikuma saņemšanas dienai, dienestam nav bijusi pieejama informācija, kas minēta pieteikumā.

Atkāpe no normatīvo aktu prasību izpildes ir pieļaujama nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu dēļ. Tie noteikti Regulas Nr. 1306/2013 2. panta 2. punktā. Par nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļiem tiek uzskatīti gadījumi, kas ir saistīti ar lauksaimnieka smagām veselības problēmām, nopietnām dabas katastrofām vai nelaimes gadījumiem, kas faktiski liedz lauksaimniekam attaisnojošu iemeslu dēļ atbalsta saņemšanas nosacījumus izpildīt. Pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā nav konkretizējusi, kurš no šiem gadījumiem būtu attiecināms uz viņu.

Dienests pareizu lēmumu var pieņemt tikai tad, ja tam ir zināmi visi faktiskie apstākļi. Šie fakti par ārkārtas apstākļiem vispilnīgāk ir pieejami un zināmi pašam pretendentam, tādēļ tieši viņam jābūt ieinteresētam nekavējoties iesniegt dienestam savus argumentus sākotnējā lēmuma apstrīdēšanā. Savlaicīga informācijas sniegšana ir paša pretendenta interesēs, lai dienests varētu pieņemt objektīvu un tiesisku lēmumu. Dienesta ieskatā šāds pienākums ir jāizpilda laikā, kad noris lietas izskatīšana iestādē, nevis pusgadu vēlāk.

Dienests ir devis pienācīgu iespēju savlaicīgi pieteicējai gan izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus, gan sakopt 2021. gada iesniegumā deklarētos laukus. Turklāt laukiem Nr. 1 un Nr. 2 normatīvajos aktos ir paredzēts mēnesi garāks termiņš darbu veikšanai kā pārējiem deklarētajiem laukiem (jo tie ir pieteikti BDUZ). Secinot, ka veikta lauku apsekošana, pieteicēja nedrīkstēja paļauties, ka nebūs pārējo lauku apsekošana, un neveikt lauku Nr. 1 un Nr. 2 apsaimniekošanu līdz 15. septembrim. Turklāt katrā pārvaldes nosūtītajā vēstulē „Par pārbaudes uz vietas rezultātiem" pieteicēja tika informēta par to, ka desmit darba dienu laikā pēc vēstules saņemšanas var izteikt iebildumus par pārbaudes uz vietas rezultātiem. Arī apstrīdēšanas procesā pieteicēja varēja informēt dienestu, minot konkrētāk, kādi ārkārtas apstākļi pastāvēja, paskaidrojot situāciju, pievienot kādus dokumentus, bet tas netika veikts. Līdz ar to dienests savā darbībā ir ievērojis procesuālā taisnīguma principu.

[4.2] Atbalsta maksājumiem ir pieteikusies SIA /Nosaukums A/, kas ir juridiska persona, un savā vārdā īsteno komercdarbību, līdz ar to valdes priekšsēdētāja darba nespēja nav attiecināma uz juridiskās personas darbību. Proti, ja pieteicējas valdes priekšsēdētājs apzinājās savu darba nespēju, tad viņam bija jārod kāds cits risinājums prasību izpildei un atbilstoši normatīvajos aktos noteiktā rezultāta sasniegšanai. Turklāt pieteicēja ir nodrošinājusi platības pļaušanu 2021. gadā. Secīgi, pieteicējas norādītie ārkārtas apstākļi 2020. gadā nevar tikt attiecināti uz vienu konkrētu darbību nākošajā gadā –

zāles novākšanu no lauka.

[4.3] Normatīvajos aktos termiņi kādas darbības veikšanai ir noteikti tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai. Turklāt tiesību normas ir tieši piemērojamas, un dienestam, pieņemot lēmumu, nav piešķirtas izvēles tiesības, piemērot tiesību normu vai nē.

Ja pieteicēja, konstatējot, ka nopļauto zāli nevarēs novākt no lauka normatīvajos aktos noteiktajā termiņā, būtu informējusi dienestu par izveidojušos situāciju līdz paziņošanai par pārbaudi uz vietas brīdim, tad pieteicējas 2021. gada iesniegumā deklarētā platība netiktu uzskatīta par pārdeklarētu un soda sankcijas nebūtu piemērotas.

[4.4] Konkrētajā situācijā pieteicējai netiek vairāk ierobežotas tiesības, kā to jau ir paredzējis likumdevējs. Tā ir personas brīva izvēle pieteikties vai nepieteikties platību maksājumiem. Tomēr, ja persona vēlas saņemt platību maksājumus, tad ir jāievēro virkne nosacījumi, un zāles nenovākšana no lauka atbilstoši normatīvajam regulējumam netiek atbalstīta. Visi atbalsta maksājumu pretendenti ir vienlīdzīgās pozīcijās. Līdz ar to dienests savā darbībā ievēro vienlīdzības principu un atbalsta atteikums, ja nav ievēroti nosacījumi, nav nesamērīgs ierobežojums, lai sasniegtu vienlīdzīgu un efektīvu atbalsta maksājumu piešķiršanu attiecībā uz visiem atbalsta pretendentiem.

[4.5] Visi septiņi kritēriji atbalsta piešķiršanai ir kumulatīvi, respektīvi, šiem kritērijiem jāizpildās vienlaicīgi, atšķirīgas ir tikai šo kritēriju neizpildes sekas.

[4.6] Atbalsta mērķis ir lauksaimniekam palīdzēt uzturēt lauksaimniecisko darbību un lauku vidi, kompensējot izdevumus. Atbalsta pasākumu saņem tās personas, kas ar iesnieguma brīdi veic visas nepieciešamās darbības, lai saņemtu to atbalstu, uz kuru pretendē.

Lauksaimniekam pirms pieteikties platību maksājumiem, rūpīgi jāiepazīstas ar atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Ir jāizvērtē savas spējas tos izpildīt visā deklarētajā platībā, bet gadījumā, ja situācija saimniecībā mainās un pretendents nevar ievērot atbalsta saņemšanas nosacījumus, tad platība laicīgi no atbalsta jāatsauc.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata. Papildus paskaidroja, ka nopļautā zāle nebija novākta tāpēc, ka pēc nopļaušanas uznāca lietus un, to novācot tajā brīdī, būtu lielāki zaudējumi. To nebija iespējams izdarīt arī tehnisku iemeslu dēļ. Tas dienesta pārstāvim pārbaudē uz vietas tika paskaidrots. Uzskata, ja kritēriju neizpilda ļaunprātīgi, tad atbalstu var neizmaksāt, bet par vienu kritēriju sodīt vairākkārtīgi, ir pārmērīgi un netaisnīgi.

Atbildētāja pārstāves pieteikumam nepiekrita, atsaucoties uz lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietas materiālus, tiesa secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Tiesa konstatē, ka pieteicēja ir vērsusies tiesā ar pieteikumu par lēmumu, jo uzskata, ka nepamatoti atteikti atbalsta maksājumi par 2021. gada iesniegumā deklarētajiem laukiem, secīgi, nepamatoti noteiktas VPM un BDUZ sankcijas.

Lieta cita starp ierosināta arī par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts VPM, BDUZ un ZAL atbalsta maksājums par 2021. gada iesniegumā deklarēto platību, izdošanu.

Kā atzīts tiesu praksē, ja pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv visi no tiesību normām izrietošie kritēriji administratīvā akta izdošanai. Augstākā tiesa ir norādījusi, ka, izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu (sk. *Augstākās tiesas 2007. gada 12. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKA- 118/2007*).

Tādējādi tiesai ir jāpārbauda, vai lēmuma pieņemšanas brīdī pastāvēja priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts VPM, BDUZ un ZAL atbalsta maksājums par 2021. gada iesniegumā deklarēto platību, izdošanu un, izejot no tā, secīgi jāvērtē, vai pamatoti pieteicējai noteiktas VPM un BDUZ sankcijas.

[8] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja 2021. gadā iesniedza dienestā vienoto iesniegumu, ar ko platību maksājumiem pieteica lauksaimniecības zemi 23,74 ha apmērā, t.sk. 3,81 ha pieteica arī BDZU atbalstam. Tāpat nav strīda par to, ka 2021. gada iesniegumā deklarētajos laukos no Nr. 1 līdz Nr. 6, Nr. 8 un Nr. 9 noteikumu Nr. 126 66. punktā un 66.2. apakšpunktā noteiktajā termiņā (attiecīgi līdz 15. augustam un 15. septembrim) zāle bija nopļauta, bet nebija savākta. Nav strīda arī par to, ka pieteicēja savlaicīgi nav informējusi dienestu par to, ka noteiktajā termiņā nespēj izpildīt visus atbalsta saņemšanas nosacījumus.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicējai pamatoti atteikti atbalsta maksājumi, citiem vārdiem, vai ir konstatējami priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai, vai pamatoti piemērota sankcija par pārdeklarēto platību.

[9] Kārtību, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 un Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (turpmāk – Regula Nr. 1307/2013), nosaka noteikumi Nr. 126.

Regulas Nr. 640/2014 2. panta 1. punkta 23. apakšpunktā noteikts, ka atbalsttiesīgā platība ir tāda platība, attiecībā uz ko ir izpildīti visi atbilstības kritēriji.

Atbilstības kritēriji noteikti noteikumu Nr. 126 7. sadaļā „Atbalsttiesīgas lauksaimniecības zemes noteikšanas kritēriji", kur noteikumu Nr. 126 66. punkts cita starp paredz, ka atbilstoši Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 2. punkta a) apakšpunktam ilggadīgie zālāji ir uzturēti ganīšanai piemērotā stāvoklī, ja tie līdz kārtējā gada 15. augustam ir noganīti vai nopļauti un nopļautā zāle ir novākta neatkarīgi no pļaušanas reižu skaita, izņemot ilggadīgos zālājus, kas atzīti par bioloģiski vērtīgiem zālājiem vai no lauksaimnieciskās darbības atkarīgiem Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopiem un putnu dzīvotnēm, ja tie ir noganīti vai nopļauti un novākti, izvēloties augsnes mitruma apstākļiem piemērotu pļaušanas tehniku, līdz kārtējā gada 15. septembrim (66.2. apakšpunkts).

Tātad, lai saņemtu atbalsta maksājumus, ir jābūt izpildītiem visiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Ņemot vērā, ka pieteicējas 2021. gada iesniegumā deklarētajos laukos no Nr. 1 līdz Nr. 6, Nr. 8 un Nr. 9 līdz 15. augustam (līdz 15. septembrim laukos Nr. 1 un Nr. 2) zāle bija nopļauta, bet nebija savākta, par ko strīds nepastāv, secināms, ka visi atbalsta saņemšanas nosacījumi nav izpildīti. Secīgi pieteicējai nav tiesību saņemt atbalsta maksājumus. Pastāvot šādiem apstākļiem, dienests pamatoti secināja, ka visiem 2021. gada iesniegumā

deklarētajiem laukiem atbalstam tiesīgā platība ir 0 ha, kā rezultātā visiem 2021. gada iesniegumā deklarētajiem laukiem ir izveidojusies pārdeklarācija 100 % apmērā.

[10] Ņemot vērā, ka 2021. gadā ir izveidojusies pārdeklarācija visas deklarētās platības apmērā, dienests pamatoti atbilstoši Regulas Nr. 640/2014 19.a panta nosacījumiem aprēķināja VPM un BDUZ atbalsta sankciju.

Tiesa norāda, ka aprēķinātā VPM un BDUZ atbalsta sankcija pieteicējai nav jāatmaksā, jo tā saskaņā ar Regulas Nr. 640/2014 19.a panta 4. punktu tiks ieturēta no turpmāk aprēķinātajiem maksājumiem līdz 2024. gada 31. decembrim. Ja pieteicējai līdz 2024. gada 31. decembrim nebūs piešķirti atbalsta maksājumi, kas sedz sankciju, dienests sankciju dzēsīs.

[11] Pieteicēja norāda, ka vienu no atbalsta saņemšanas nosacījumiem, proti, nopļautā zāle deklarētajā platībā netika savākta, nav izpildījusi ārkārtas apstākļu (valstī vairākkārt izsludinātā ārkārtas situācija) un nepārvaramas varas (pieteicējas īpašnieka un vienīgā darbinieka ilgstošā darba nespēja 2020. gadā sakarā ar gūto acs traumu un ģimenes locekļa smagā slimība no 2020. gada rudens līdz 2021. gada jūlija vidum) dēļ.

Noteikumu Nr. 126 4. punktā noteikts, ka par nepārvaramu varu vai ārkārtas apstākļiem uzskatāmi regulas Nr. 1306/2013 2. panta 2. punktā noteiktie gadījumi.

Atbilstoši regulas Nr. 1306/2013 2. panta 2. punktā norādītajam KLP (kopējās lauksaimniecības politikas) finansēšanai, pārvaldībai un uzraudzībai, „nepārvarama vara" un „ārkārtas apstākļi" var tikt atzīti jo īpaši šādos gadījumos: atbalsta saņēmēja nāve; atbalsta saņēmēja ilgstoša darbnespēja; nopietna dabas katastrofa, kas būtiski ietekmē saimniecību; lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanai paredzēto ēku nejauša nopostīšana saimniecībā; epizootija vai augu slimība, kas ietekmē daļu vai visus atbalsta saņēmējam piederošos attiecīgi lauksaimniecības dzīvniekus vai kultūraugus; visas saimniecības vai lielas saimniecības daļas ekspropriācija, ja minēto ekspropriāciju nevarēja paredzēt pieteikuma iesniegšanās dienā.

Ievērojot, ka pieteicēja ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, proti, juridiska persona, tad uz pieteicēju nevar attiecināt regulas Nr. 1306/2013 2. panta 2. punktā noteiktos kritērijus – atbalsta saņēmēja nāve un atbalsta saņēmēja ilgstoša darbnespēja, tāpat pieteicējas gadījumā nav konstatējami arī pārējie minētajā tiesību normā noteiktie kritēriji. Līdz ar to nav pamata konstatēt, ka atbalsta saņemšanas nosacījumi nav izpildīti ārkārtas apstākļu vai nepārvaramas varas dēļ. Pieteicējas pārstāvja iebildums, ka /Nosaukums A/ pēc savas būtības ir zemnieku saimniecība, nav vērā ņemams, jo komercreģistrā pieteicēja ir reģistrēta kā SIA.

Savukārt, kā valstī izsludinātā ārkārtas situācija, kas turklāt beidzās 2022. gada 28. februārī, ir ietekmējusi pieteicējas spēju līdz 2022. gada 15. augustam, bet laukos Nr. 1 un Nr.2 līdz 15.septembrim savākt nopļauto zāli, pieteicējas pārstāvis nekonkretizēja.

Pirms pieteikšanās platību maksājumiem personai ir rūpīgi jāiepazīstas ar konkrētā atbalsta saņemšanas nosacījumiem un jāizvērtē savas spējas tos izpildīt. Turklāt pieteikšanās atbalstam ir tiesība nevis pienākums.

Tiesa konstatē, ka pieteicējas norādītie apstākļi, proti, pieteicējas īpašnieka ilgstošā darba nespēja sakarā ar acs traumu un ģimenes locekļa smagā slimība jau pastāvēja pirms pieteicēja 2021. gada 24. maijā iesniedza vienoto iesniegumu un pieteica platību atbalstam. Tiesas vērtējumā minētais liecina par to, ka pieteicēja bija izvērtējusi savas spējas 2021. gadā izpildīt atbalsta saņemšanas nosacījumus.

Komisijas Īstenošanas 2014. gada 17. jūlija Regulas (ES) Nr. 809/2014, ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 piemēro attiecībā uz integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, lauku attīstības pasākumiem un savstarpējo atbilstību (turpmāk – Regula Nr. 809/2014) 3. pants noteic, ka atbalsta iesniegumu jebkurā brīdī rakstiski var pilnīgi vai daļēji atsaukt, izņemot gadījumus, kad kompetentā iestāde jau ir informējusi atbalsta saņēmēju par kādām neatbilstībām. Savukārt Regulas Nr. 640/2014 15. panta 1. punkts noteic, ka administratīvos sodus nepiemēro attiecībā par tām atbalsta iesnieguma daļām, par kurām saņēmējs rakstiski informējis kompetento iestādi pirms iestāde vēl nav informējusi saņēmēju par neatbilstībām vai nodomu veikt kontroli uz vietas.

Atbilstoši minētajām tiesību normām, ja rodas grūtības apsaimniekot atbalstam pieteikto platību, atbalsta saņēmējam ir tiesības atsaukt atbalsta iesniegumu, izņemot gadījumus, kad kompetentā iestāde jau ir informējusi atbalsta saņēmēju par kādām neatbilstībām dokumentos vai informējusi par nodomu veikt pārbaudi uz vietas, un tādējādi izvairīties no soda sankcijām.

Tātad, ja pieteicējai noteikumos Nr. 126 noteiktajā termiņā radās grūtības izpildīt visus atbalsta saņemšanas nosacījumus, lai izvairītos no soda sankcijām, bija iespēja vienoto iesniegumu atsaukt, ko pieteicēja nav darījusi. Apstāklim, ka pieteicējas pārstāvis dienesta darbiniekus pārbaudes uz vietas laikā ir informējis par savām grūtībām izpildīt saistības, nav izšķirošas nozīmes, jo, kā tiesa norādīja iepriekš, pēc tam, kad dienests ir paziņojis par pārbaudes veikšanu uz vietas, iesniegumu vairs nevar atsaukt.

[12] Pieteicēja norāda uz procesuālā taisnīguma un samērīguma principa pārkāpumu.

Tiesa izskatāmajā gadījumā nekonstatē procesuālā taisnīguma principa pārkāpumu, jo, kā konstatējams no lietas materiāliem, pieteicējai bija dota iespēja savlaicīgi izteikt savu viedokli gan par pārbaudes uz vietas rezultātiem, gan sākotnējo lēmumu, kā arī apstrīdēšanas procesā iesniegt pierādījumus tam, kāpēc konkrētā prasība noteiktajā termiņā nav izpildīta. Lēmuma pieņemšanas procesā dienests ir izvērtējis pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumā norādītos apstākļus.

Tiesa izskatāmajā gadījumā nekonstatē samērīguma principa pārkāpumu, jo pieteicējas tiesības nav ierobežotas vairāk kā to ir paredzējis likumdevējs, izdodot konkrēto tiesību normu.

Kā ir atzīts Augstākās tiesas judikatūrā, tiesai nav pienākuma detalizēti atrunāt jebkuru argumentu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (sk. *Augstākās tiesas 2010. gada 11. marta sprieduma lietā Nr. SKA–66/2010 14. punktu, 2012. gada 21. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA–186/2012 10. punktu*). Līdz ar to tiesa nesniedz detalizētu novērtējumu katram procesa dalībnieka argumentam, bet gan tikai tiem, kam ir nozīme konkrētā strīda izšķiršanā. Tiesa ir iepazinusies ar visiem pieteicējas argumentiem, taču atsevišķi tos nevērtē, jo tie nespēj ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

[13] Apkopojot visu spriedumā konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka nav konstatējami priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai, secīgi nav pamata lēmuma atcelšanai daļā par piemēroto sankciju, tādēļ pieteikums kā nepamatots ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289. pantu, 290. panta pirmo daļu, 291. panta pirmo daļu tiesa

nosprieda:

noraidīt SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2022. gada 23. marta lēmuma Nr. 10.6.4-15/22/963-e atcelšanu daļā par

piemēroto sankciju un labvēlīga administratīvā akta, ar kuru SIA /Nosaukums A/ tiktu piešķirts vienotais platības, bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos un zaļināšanas atbalsta maksājums par 2021. gada iesniegumā deklarēto platību, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnese Solvita Pujāte